

Водночас успішна інтеграція LMS потребує комплексного підходу, що поєднує технологічні рішення з педагогічною чутливістю, врахуванням гуманістичних засад соціальної педагогіки та готовністю до змін усіх учасників освітнього процесу. Подальші дослідження мають бути спрямовані на розробку моделей інтеграції LMS, які поєднують технічні можливості з педагогічними принципами, забезпечують ефективну підготовку соціальних педагогів до роботи в умовах цифрового суспільства та сприяють розвитку соціальної освіти як ключового чинника формування ментального здоров'я нації.

Список використаних джерел:

1. Бугайчук К. Л. Змішане навчання: теоретичний аналіз та стратегія впровадження в освітній процес вищих навчальних закладів. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2016. Т. 54. № 4. С. 1–18.
2. Лисенко І. М. Організація дистанційного та змішаного навчання на платформі Moodle. *Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Серія «Психолого-педагогічні науки»*. 2023. Вип. 2. С. 79–88.
3. Солодчук А. Система змішаного навчання в закладах вищої освіти в умовах воєнного стану в Україні. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 68. Т. 2. С. 265–271.
4. Стечишин І. С. Системи управління навчанням у професійній підготовці фахівців соціальної сфери. *Соціальна робота: виклики сьогодення: збірник тез XIV Міжнародної науково-практичної конференції, 24–25 квітня 2025 року, м. Тернопіль. ТНПУ ім. В. Гнатюка*. 2025. С. 68–71.

Костянтин Щербина,
*аспірант кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка*

Науковий керівник: Ольга Сорока,
*доктор педагогічних наук, професор,
завідувачка кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка*

ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ДО КОМАНДНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Однією із знакових категорій сучасних фахівців є менеджери. Від їхньої ефективної роботи залежить загальний добробут суспільства. Разом з тим успішність менеджерів визначається здатністю до грамотної взаємодії з підлеглими. Відмінною рисою сучасних управлінців є їхня хороша поінформованість про високу продуктивність командної роботи. Разом з тим не всі майбутні керівники мають психолого-педагогічну готовність до роботи в згуртованому колективі. Ще однією

проблемою є відсутність у менеджерів навичок командоутворення. Для того щоб вирішити перелік зазначених проблем, потрібно провести ґрунтовну підготовчу роботу в рамках системи вищої освіти. У даному випадку йдеться про розробку та апробацію єдиної системи принципів формування готовності майбутніх менеджерів до командної взаємодії. Для того щоб забезпечити зазначену методологічну єдність навчальних правил і вимог ми звернулися до ідей Р. Белбіна [1].

Аналізуючи дослідження Р. Белбіна, ми наголошуємо на важливості трьох провідних принципів формування досліджуваної якості у майбутніх менеджерів. В першу чергу, досліджувана категорія здобувачів вищої освіти повинна розуміти комплексний зміст кінцевої мети. Іншими словами, вони повинні не тільки уявляти практичну значимість розвитку своїх соціальних і комунікативних навичок, а й їх морально-етичну цінність. Також майбутні управлінці повинні засвоїти навички синхронізації та узгодження моделей поведінки в колективі. Досягти цього вони можуть завдяки розвитку власної емпатії. Не менш важливим елементом формування навичок командоутворення є розвиток у майбутніх менеджерів умінь прогнозувати довгострокові результати спільної діяльності.

Звертаючись до напрацювань зарубіжних дослідників [3], ми прийшли до висновку, що принципи командної роботи, які успішно використовують у бізнесі, доцільно застосовувати у процесі фахової підготовки майбутніх менеджерів. Йдеться про такі принципи командоутворення:

- добре організовані та підтримані команди, як правило, демонструють вищі результати у порівнянні зі звичайними робочими групами;
- щоб група могла перетворитися на справжню команду, їй необхідно зіткнутися з певним професійним викликом під час виконання завдання або реалізації проекту;
- ефективна команда має чітко визначену, конкретну мету, яка не збігається із загальними цілями організації, а спрямована на досягнення власного результату;
- рівень командної успішності залежить, передусім, від гармонійного поєднання професійних умінь і компетентностей учасників, а не лише від їхніх особистих рис;
- досягнення високих результатів у командній роботі можливе лише за умови дисципліни, організованості та системного підходу. Формування згуртованого колективу потребує часу, а досягнення високої продуктивності – ентузіазму й наполегливості;
- командний успіх значною мірою зумовлюється постійним обміном досвідом, зразками поведінки, а також регулярною й прозорою комунікацією між учасниками;
- команда проходить природні етапи розвитку – від об'єднання окремих людей у групу до створення згуртованого колективу, у якому учасники підтримують один одного та дбають про спільний результат.

Ми переконані, що готовність майбутніх менеджерів до командоутворення є одним із пріоритетних завдань сучасної системи освіти. Пояснюємо свою позицію тим,

що досліджувана якість дає змогу здобувачам вищої освіти управлінського профілю ставати більш конкурентоспроможними, підвищуючи тим самим загальний рівень професіоналізму. Основним принципом формування готовності до командоутворення ми вважаємо безпосередню практичну діяльність з відпрацювання навичок роботи в колективі.

Аналіз наукової літератури [1; 2], дав змогу виокремити такі принципи формування готовності майбутніх менеджерів до командної взаємодії: 1) цільової визначеності; 2) узгодженості моделей поведінки; 3) передбачуваності результатів спільної діяльності; 4) інтегративності освітніх впливів. Розглянемо їх детальніше. Так, принцип цільової визначеності означає, що освітній процес повинен бути побудований таким чином, щоб привчати студентів формулювати і прагнути реалізувати цілі своєї майбутньої професійної діяльності. При цьому мова йде не про приватні, а командні цілі, оскільки сучасний менеджмент не мислиться без колективної проєктної діяльності, успіх якої цілком залежить від якості роботи кожного члена команди.

Також важливо підкреслити, що розглянутий принцип вимагає відпрацювання у майбутніх менеджерів особливих навичок. Зокрема, викладачам необхідно робити ґрунтовний акцент на розвитку аналітичних та емпатійних здібностей у майбутніх управлінців. Важливість розвитку зазначеної групи навичок пояснюється тим, що майбутній менеджер повинен вміти грамотно проаналізувати наявний у його підлеглих фізіологічний і психологічний потенціал, необхідний для досягнення загальнокомандних цілей.

Принцип узгодженості моделей поведінки вказує, що освітня програма для майбутніх менеджерів повинна виховувати в них почуття співпереживання до своїх підлеглих і колег. Завдяки названому дидактичному принципу формування готовності майбутніх менеджерів до командної взаємодії буде найбільш продуктивним. Також варто зазначити, що досліджуваний принцип передбачає, що у майбутніх менеджерів буде сформована емпатія, що дасть їм можливість узгоджувати особливості моделей поведінки членів команди. Додамо, що здатність до емоційного співпереживання іншій людині можна назвати одним із обов'язкових елементів сформованої готовності управлінця до командної взаємодії.

Принцип передбачуваності результатів спільної діяльності підкреслює, що формування досліджуваної характеристики у майбутніх менеджерів повинно торкатися розвитку здібностей до прогнозування результатів управлінської діяльності. В першу чергу зміст освітніх програм повинен бути орієнтований на розвиток когнітивних здібностей здобувачів вищої освіти управлінського профілю.

При цьому йдеться про вміння й навички успішного прогнозування наслідків від прийнятих управлінських рішень майбутніх менеджерів. Варто додати, що для реалізації заявленого принципу потрібно залучення особливої групи навчальних форм,

методів і засобів, серед яких повинні бути представлені методи мозкового штурму, вільних асоціацій, а також комплекс імітаційних завдань.

Принцип інтегративності освітніх впливів передбачає, що формування готовності майбутніх менеджерів до командної взаємодії повинно враховувати природну потребу особистості управління в систематизації розрізнених фактів про психологію колективної діяльності. Йдеться про необхідність вибудовування у майбутніх менеджерів міждисциплінарних зв'язків між знаннями гуманітарного профілю та психолого-педагогічними законами поведінки колективів. Виокремлення названих вище принципів формування готовності майбутніх менеджерів до командної взаємодії не претендує на вичерпність, адже процес професійного становлення фахівця й розвитку управління є динамічним і багатогранним. Представлені положення окреслюють лише основні орієнтири організації освітнього процесу, спрямованого на розвиток умінь ефективної командної роботи.

Список використаних джерел:

1. Belbin R. M. Management Teams: Why They Succeed Or Fail. Routledge, 2010. 193.
2. Crebert G., Patrick C-J., Cragolini V., Smith C., Worsfold K., Webb F. Teamwork skills toolkit. Griffith University, 2011. 43 с. URL: <https://www.coursehero.com/file/23311607/Teamwork-skills> (дата звернення 29.10.25).
3. Katzenbach J. R., Smith D. K. The Wisdom of Teams: Creating the High-performance Organization. Boston: Harvard Business School, 1993. 275.

Володимир Янчишин

здобувач третього (освітньо-наукового)

рівня вищої освіти,

спеціальності 231 Соціальна робота

Тернопільського національного педагогічного

університету імені В.Гнатюка

Науковий керівник: Віра Поліщук,

доктор педагогічних наук, професор

кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Тернопільський національний педагогічний

університет імені Володимира Гнатюка

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЮРИДИЧНОЇ СФЕРИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

В умовах посилення і активізації збройних конфліктів на міжнародній арені та війни росії проти українського народу цілком очевидним і беззаперчним стає той факт, що цивілізоване і безпечне існування світової спільноти і окремих країн у значній мірі залежить від здатності до безконфліктної взаємодій представників різних культур,